

ГОДИШНА ПРОГРАМА

***ЗА УЧАСТИЕ НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
В ПРОЦЕСА НА ВЗЕМАНЕ НА РЕШЕНИЯ НА
ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ ПРЕЗ 2023 Г.***

Увод

Годишната програма за участието на Република България в процеса на вземане на решения на Европейския съюз (ЕС) се приема в изпълнение на чл. 105, ал. 1 и 4 от Конституцията на Република България, чл. 115 от Правилника за организацията и дейността на Народното събрание, както и в изпълнение на чл. 1, ал. 1, т. 2 от Постановление № 85 на Министерския съвет от 17 април 2007 г. за координация по въпросите на ЕС.

Годишната програма определя въпросите от европейския дневен ред, които са от приоритетно значение за страната през текущата година и формулира националния интерес по всеки един от тях. Тя гарантира координираното и ефективно участие на страната на всички нива в процеса на вземане на решения на ЕС и последователното прилагане на европейските политики.

Програмата е изготвена от дирекция „Координация по въпросите на ЕС“ в администрацията на Министерския съвет на основата на предложенията на работните групи по чл. 7, ал. 2 от ПМС № 85 от 2007 г. Приоритетните теми и позиции, включени в програмата, са разработени и обсъдени в рамките на координационния механизъм по европейските въпроси на Република България.

На база на настоящия документ се разработват шестмесечните програми с приоритетните за Република България теми и досиета по време на Шведското и Испанското председателство на Съвета на ЕС. Те съдържат информация относно конкретни приоритетни за страната законодателни и незаконодателни предложения, по които се очаква да се проведат дискусии през първото и второто полугодие на 2023 г., както и други важни за страната досиета.

Увод	2
ПАКЕТ „Подготвени за цел 55“	4
REPowerEU	5
МЕРКИ ЗА ПРЕОДОЛЯВАНЕ НА ЕНЕРГИЙНИ КРИЗИ	6
ОКОЛНА СРЕДА	6
РАЗШИРИЯВАНЕ И ПРОЦЕС НА СТАБИЛИЗИРАНЕ И АСОЦИИРАНЕ	7
Отношения ЕС- Обединеното кралство	9
Пакт за миграция и убежище	10
Присъединяване към Шенгенското пространство	11
Легална миграция	11
Вътрешна сигурност на ЕС	12
Стратегия „От Фермата до Трапезата“	14
Обща политика в областта на рибарството	15
Транспорт – интерmodalни въпроси и мрежи	16
Бюджет на ЕС за 2024 г.	16
Нови собствени ресурси в бюджета на ЕС	17
Средносрочен преглед на многогодишната финансова рамка 2021-2027 г.	18
Съюз на капиталовите пазари	18
Завършване на банковия съюз	19
Изграждане на справедлива и социална Европа	22
Устойчиво и отговорно поведение на предприятията	23
Европейско пространство за здравни данни	23
Качество и безопасност на субстанциите от човешки произход	24
Гарантиране на свободна медийна среда	25

ПАКЕТ „ПОДГОТВЕНИ ЗА ЦЕЛ 55“

Представените от ЕК предложения, свързани с изпълнението на инициативите от Европейската зелена сделка в част „Енергетика“ относно преразглеждане на целите за енергийната ефективност и за енергията от възобновяеми източници, се очаква да бъдат формално одобрени от Съвета на ЕС и Европейския парламент, заедно с предложението от Газовия пакет, включващ предложението за Директива относно общите правила за вътрешните пазари на възобновяеми газове, природен газ и водород и предложението за Регламент относно вътрешните пазари на възобновяеми газове, природен газ и водород. Същевременно, предвид ангажимента на ЕС да подобри готовността си, за да устои по-добре на бъдеща нестабилност на цените, ЕК планира да предложи цялостна реформа на електроенергийния пазар на ЕС в началото на 2023 г., включваща ограничаване на въздействието на цените на газа върху цените на електроенергията. Намерението бе потвърдено на последния за 2022 г. съвет „Енергетика“, в рамките на който бе представена информация за насоките, по които ЕК работи. Идеята е да се подобри подготвеността на ЕС да реагира по-добре на бъдещи ценови сътресения на пазара, да се осигури достъпна енергия за гражданите и да се постигнат климатичните цели на Съюза. Ключов елемент в предстоящата реформа се очаква да бъде гарантирането, че ВЕИ и други чисти технологии за производство на електрическа енергия оперират при условия, които отчитат действителните производствени разходи и не са обвързани с цената на природния газ. ЕК анализира приноса на дългосрочните споразумения за изкупуване на електроенергия, по-добрия достъп до пазари на бъдещи сделки, както и договорите за разлика. Очаква се реформата да проучи възможностите за подобряване на стимулите за инвестиции в по-добра гъвкавост на мрежите и адекватност на производствения капацитет, както и да подобри механизмите за защита на потребителите, давайки им възможност за по-активно участие на пазара. С оглед разширяване на зелената водородна икономика, предстои и учредяването на нова Европейска водородна банка, която да инвестира 3 млрд. евро в развитие на пазара на водород в ЕС, включително чрез съпоставяне на предлагането с търсенето.

Българската страна подкрепя и работи за постигане на климатична неутралност на ЕС до 2050 г., съгласно Европейската зелена сделка, включително и за реализиране на целите на предложението в пакета „Подгответни за цел 55“ в областта на енергетиката. **Плавният и справедлив преход към климатична неутралност следва да отчита различната стартова позиция на държавите и осъществяването по разходоэффективен начин на принципа на технологична неутралност за изпълнение на целите, което не следва да ограничава правото на държавите сами да определят безвъглеродни и беземисионни решения, с оглед гарантиране на енергийната сигурност и екологичния интегритет.** Разглеждаме с необходимото внимание планираното предложение за реформа на електроенергийния пазар, като считаме, че евентуалните интервенции следва да отразяват местния баланс на търсене и предлагане, и наличието на подходяща инфраструктура. Във връзка с инициативата за Европейска водородна банка, подкрепяме усилията в посока поетапното установяване на конкурентен, разходооправдан и прозрачен пазар на ЕС за водород, при отчитане на националните специфики и възможности за избор на подходящите национални решения. Считаме, че следва да се използва и насърчава потенциалът на всички нискоэмисионни енергоизточници за производството на чист водород. Смятаме за целесъобразно да бъдат пояснени съображенията, поради които се предлага

инициативата за Европейска водородна банка като самостоятелно обособена структура, а не като част от действащи такива.

В рамките на **социалното измерение** на приоритета за изпълнение на целта на ЕС към климатична неутралност до 2050 г. с оглед повишаване на икономическата конкурентоспособност, създаване на работни места, благосъстояние и здраве, **ключов въпрос ще бъде осигуряването на справедливост и солидарност на ключовите принципи на Европейската зелена сделка**. За да се възползваме от заетостта и социалния потенциал на зеления преход и да се гарантира, че никой не е изоставен, е от съществено значение да се мобилизират всички налични инструменти и финансиране, да се ангажират заинтересованите страни и общности през целия преход и да се въведат правилните политики. В тази връзка ще продължи работата за окончателно одобряване на предварителното споразумение, постигнато в края на месец декември 2022 г. по Пакета „Подгответи за цел 55“, част от който е и предложението за Регламент за създаване на **Социален фонд за климата**.

REPowerEU

Публикуваният от Европейската комисия на 18 май 2022 г. план REPowerEU произтича от предприетите действия за намаляване на енергийната зависимост на ЕС в контекста на продължаващия военен конфликт в Украйна. В продължение на предприетите дейности по законодателните предложения от пакета на ЕК „Подгответи за цел 55“, както и предложението за запълване на газовите хранилища в ЕС, в плана REPowerEU се предлагат допълнителни действия за спестяване на енергия, диверсификация на доставките на горива, бързо заместване на изкопаемите горива чрез ускоряване на прехода към чиста енергия чрез увеличаване на производството на електроенергия от възобновяеми източници, интелигентно съчетаване на инвестиции и реформи. Успоредно с това, съществуващите мощности на въглища също могли да се използват по-дълго от първоначално очакваното при спазване на екологичните изисквания. Важна роля има и ядрената енергия като доказан беземисионен източник.

Българската страна оценява усилията на ЕК за осигуряване на по-сигурна и устойчива енергия на достъпни цени. Изразява готовност за действия в подкрепа на диверсифицирането на енергийните доставки и намаляване на зависимостта от внос от Русия на изкопаеми горива в ЕС, в т.ч. засилване на преговорите с ключови производители/доставчици на втеченен природен газ и рационализиране на възможностите за експлоатация на хранилищата за съхранение на природен газ. Оптимизирането на съществуващата газова инфраструктура също е важно за подобряване на сигурността на доставките в региона и намаляване на зависимостта от руски енергийни ресурси. **Позитивно разглеждаме отчитането на националните обстоятелства, включително различното ниво на зависимост от руски енергийни ресурси, както и енергийния микс на държавите членки.** Поради това за нас е важно продължаване на използването на лигнитните въглища като местен ресурс при стриктно спазване на нормативните изисквания на ЕС. Ядреният сектор осигурява почти една трета от електроенергийното производство на страната, способства за постигане на климатичните цели и балансира ефекта от високите енергийни цени. Предвид това, този вид енергиен източник ще продължи да бъде част от мощнотния и енергиен баланс на страната в дългосрочен план.

МЕРКИ ЗА ПРЕОДОЛЯВАНЕ НА ЕНЕРГИЙНИ КРИЗИ

За да се справи с енергийната криза, ЕС трябва да защити основите на неговата икономика, по-специално да защити единния пазар и да осигури високо ниво на заетост. Индикациите за продължаване на ситуацията с високите енергийни цени и през следващите зимни месеци изисква целенасочени и ефективни мерки за адресиране на проблема. В тази връзка работата през годината ще продължи и в посока преодоляване на нестабилността на цените на енергията в ЕС, гарантиране сигурността на доставките и преодоляване на зависимостта от руски вносни ресурси, което е и приоритет на ЕК в Работната програма за 2023 г., и при необходимост предприемане на последващи спешни временни мерки в сектора.

България принципно подкрепя предприемането на спешни интервенции с цел адресиране на високите енергийни цени. **Мерките следва да дадат достатъчно гъвкавост на държавите членки за реакция. Прилагането им не следва да води до нарушаване конкуренцията в ЕС и да застрашава сигурността на доставките на национално ниво.** Разчитаме на солидарността на ЕС и неговата подкрепа по отношение на сигурността на енергийните доставки в дългосрочен план.

ОКОЛНА СРЕДА

През 2023 г. сред основните фокуси в работата в Съвета на ЕС по околната среда ще бъдат преговорите по **трите законодателни предложения от пакета „Нулево замърсяване“** - относно качеството на атмосферния въздух и по-чист въздух за Европа, относно пречистването на градските отпадъчни води и относно приоритетните вещества във водите.

България разглежда новите законодателни предложения в областта на качеството на въздуха и управлението на водите като навременна и положителна стъпка и със значителен потенциал за опазване на човешкото здраве и околната среда. За страната ни въвеждането на реалистични и изпълними цели и срокове е гаранция за устойчиви промени. Следва да се отчита, че инвестициите, които трябва да бъдат направени, за да се осигури изпълнението на новите изисквания, са огромни, още повече в ситуация на несигурност и висока инфлация в целия Европейски съюз. Необходимо е да се предвиди също достатъчно дълъг период за осигуряване на изпълнението на новите изисквания, включително поетапното въвеждане в съответствие с промените, т.е. необходим е по-балансиран подход за въвеждане на измененията. **В хода на преговорите България ще се стреми към постигане на правна яснота, максимална точност и съгласуваност на разпоредбите, съгласуваност на нивото на амбиция със заложените цели в рамките на реалистичен срок за изпълнение.**

В рамките на **Плана за действие за кръгова икономика** ще продължат дискусиите по изменението на правилата за превоз на отпадъци и ще започнат обсъжданията по същество по новото предложение относно опаковките и отпадъците от опаковки. Очаква се също Комисията да представи предложение за изменение на Рамковата директива относно отпадъците с фокус върху хранителните и текстилните отпадъци, както и законодателното предложение обхващащо целия цикъл на моторните превозни средства.

При формиране на националната позиция по законодателните инициативи в областта на отпадъците България ще се ръководи от принципите на спазване на йерархията на отпадъците и възможностите за въвеждане на стимули за внедряване на нови технологии и придвижване към по-високите нива на йерархията чрез намаляване на отпадъците, повторна употреба и повишаване на рециклирането. От основно значение е и разделното събиране при източника и намаляването на нерегламентирано изхвърляне на отпадъци, тяхното депониране и нелегалния внос на отпадъци. Законодателството следва да се ръководи и от възможностите за насърчаване на индустриалната симбиоза, както и устойчивите модели на потребление - повторно използване на продукти и компоненти. Законодателните инициативи следва да поощряват и създават условия за оценка на цялостния екологичен отпечатък при разработването на продукти, насърчаване на използването на екомаркировки и етикети; насърчаване на прилагането на подхода "екодизайн", насърчаване на инвестициите в инфраструктура за рециклиране и повторна употреба и прилагане на принципа за разходно ориентирано използване на средствата при финансиране на тези дейности. Не на последно място, следва да бъде поставен фокус върху намаляване на административната тежест и цялостно стимулиране на екоиновациите.

РАЗШИРЯВАНЕ И ПРОЦЕС НА СТАБИЛИЗИРАНЕ И АСОЦИИРАНЕ

Западните Балкани и Разширяването на ЕС не фигурират сред приоритетите на Шведското председателство на Съвета на ЕС през първата половина на 2023 г. През периода не е планирано провеждането на Среща на върха ЕС – Западни Балкани, нито откриване/закриване на преговори или предоставяне на статут на нова страна-кандидат. Като важни теми се очертават върховенството на закона, хармонизацията с Общата външна политика и политиката за сигурност (ОВППС), както и стратегическата комуникация и изграждането на устойчивост в страните от региона.

Ще бъдат провеждани съответните регулярни заседания на под-комитети, комитети и съвети за стабилизиране и асоцииране със страните от Западните Балкани. Предвижда се обмен на мнения по процеса на разширяване в рамките на заседанието на Съвет „Общи въпроси“ през юни 2023 г. През втората половина на 2023 г. се очаква оповестяването на пакет „Разширяване“ на ЕК, въз основа на който Съветът следва да приеме годишни заключения.

Вероятно е група държави членки да настояват за провеждане на „политическа“ междуправителствена конференция на ЕС с **Република Северна Македония** (PCM), независимо от това дали тя е изпълнила условието за вписване на българите в Конституцията си. В този контекст, България ще продължи да настоява за стриктно прилагане на условията, одобрени от Съвета през месец юли 2022 г., съгласно които следваща Междуправителствена конференция (МПК) и представяне на вече одобрената Преговорна рамка за PCM зависи от вписването на българите в Конституцията на PCM. Българската позиция ще продължи да се ръководи от Решението на НС от 24 юни 2022 г. Отделно от въпроса за следващата МПК, съгласно одобрените от Съвета Преговорна рамка, Обща позиция и Заключения от 18 юли 2022 г., България ще настоява за спазване на изискванията за:

- изпълнение на Договора за добросъседство и Съвместните протоколи по чл. 12 от него като част от хоризонталните критерии за напредък в присъединителния процес;
- Изготвяне от РСМ и одобрение от Съвета на План за действие по правата на общностите в РСМ, вкл. българите, който фигурира сред показателите за откриване на кълстър „Основополагащи принципи“.

Макар и да не се очаква политиката на Разширяване да бъде водеща сред приоритетите на Испанското председателство на Съвета през втората половина на 2023 г., в този период ЕК ще оповести годишния си пакет „Разширяване“, въз основа на който председателството ще ръководи преговорите по приемане на заключенията на Съвета (очаквано през декември 2023 г.).

Испания и още четири държави-членки на ЕС не признават независимостта на Косово. Това може да има отражение върху дебатите относно заключенията по подадената от Косово през м. декември 2022 г. молба за получаване на статут на страна-кандидат.

Очаква се през 2023 г. да приключи процесът на аналитичен преглед на законодателството на РСМ и вероятно още през първата половина на годината да бъдат представени докладите от скрийнинга по кълстър 1 „Основополагащи реформи“. Страната ни ще се включи активно в оценката на изпълнението на изискванията в тази особено важна област за цялостния процес на преговори за членство.

По отношение на Албания, България подкрепи приемането на Преговорната рамка и свикването на първа МПК със страната, на базата на принципа за собствените заслуги. България ще продължи подкрепата си за европейската перспектива на Албания, отчитайки постигнатите осезаеми резултати в процеса на реформи и на базата на оценката на собствените заслуги.

За българската страна защитата на правата на българското национално малцинство в Албания остава съществен елемент в процеса на присъединяване и България ще продължи да следи стриктно този въпрос на всеки етап от преговорния процес, включително в контекста на изпълнението на Копенхагенските критерии, които са основополагащи в процеса на присъединяване.

Ще продължим да следим внимателно въпроса за приемането и прилагането на вторичното законодателство за изпълнението на Рамковия закон от 2017 г. за защита правата на националните малцинства. Ще следим предстоящото преброяване на населението да се проведе съгласно най-високите европейски стандарти и да отразява реалната етническа принадлежност.

Приоритет за по-нататъшън напредък на Черна гора в преговорите за присъединяване и преди да се пристъпи към затваряне на преговорни глави, ще остане изпълнението на междуинните критерии за върховенство на закона, определени в глави 23 и 24. През първата половина на 2023 г. се очаква да бъдат подгответи и проведени заседанията на под-комитет „Правосъдие, свобода и сигурност“ и на Комитета за стабилизиране и асоцииране ЕС-Черна гора. Българската страна ще продължи да подкрепя напредък в преговорния процес на Черна гора въз основа на принципа на собствените заслуги, като от ключово значение за страната ще бъде да преодолее вътрешните разделения и политическата криза, да навакса изоставането в процеса на реформи и да запази евро-атлантическата си ориентация.

По отношение на преговорите със Сърбия се очаква да продължат дискусиите по преговорни глави 10 „Медии и информационно общество“, 16 „Данъчна политика“ и 19 „Социална политика“ – част от кълстър 3, който вероятно ще бъде следващият отворен кълстър. Евентуално откриване на преговорна глава 10 „Информационно общество и медии“ ще бъде разглеждано от българска страна във връзка с напредък по отношение на въпроса за достъпа до медии на майчин език. Отдаваме важно значение на развитието на диалога Белград-Прищина като важен критерий за напредък в процеса на европейска интеграция. В началото на годината се очаква да се проведе Съвет за стабилизиране и асоцииране ЕС-Сърбия.

България ще продължи да настоява за цялостното изпълнение на ангажиментите на сръбските власти по отношение на Българското национално малцинство в Сърбия, произтичащи от Плана за действие по глава 23 и Специалния план за действие за националните малцинства. Специално внимание ще бъде отделено на изпълнението от страна на Сърбия на изискванията в обхвата на преговорна глава 27 „Околна среда“ предвид значимостта на транс-граничните аспекти на опазване на околната среда.

В съответствие с договорения от Европейския съвет „двулистов подход“, ЕС ще продължи да развива отношенията си с Турция по поетапен, пропорционален и обратим начин, с цел засилване на сътрудничеството в редица области от общ интерес, при спазване на установените условия, определени от Европейския съвет. Основни детерминанти на отношенията ЕС-Турция ще продължат да бъдат ситуацията в Източното Средиземноморие и Егейско море и миграцията.

Преговорите за присъединяване ЕС-Турция и срещите на Съвета за асоцииране са сuspendирани и не се очаква промяна. Турция не е постигнала напредък в изпълнението на шестте неизпълнени критерия по либерализирането на визовия режим. Тя следва допълнително да хармонизира своята визова политика с тази на ЕС. По отношение на Митническия съюз е необходимо Турция да засили усилията за пълно хармонизиране на законодателството с Митническия кодекс на ЕС, вкл. привеждане на базирания на риска контрол и опростени процедури в съответствие с правото на ЕС, както и за премахване на ограниченията за внос и износ, и на допълнителните мита върху стоките в свободно обращение в Митническия съюз ЕС-Турция.

България ще продължи да демонстрира своята солидарност с Кипър и Гърция и да настоява Турция да зачита международното право и суверенните права на държавите членки. Същевременно България ще продължава да отстоява позицията, че решенията в отношенията ЕС-Турция следва да бъдат търсени по пътя на диалога. Приоритетно внимание ще продължим да отделяме на въпросите на миграцията, вкл. ефективното прилагане на Съвместното изявление ЕС-Турция от 2016 г.

Отношения ЕС- Обединеното кралство

Ефективното и пълното прилагане на Споразумението за оттегляне на Обединеното кралство (ОК) и на Споразумението за търговия и сътрудничество между ЕС и ОК, с акцент върху намиране на гъвкави решения за прилагане на Протокола за Ирландия/Северна Ирландия, ще доминират отношенията ЕС-ОК през 2023 г.

Въпросът за защита правата на европейските граждани в ОК след оттегляне на Обединеното кралство от ЕС ще продължи да се следи с внимание от държавите членки и ЕК. Българската страна ще следи с повишено внимание за евентуални проблеми,

които българските граждани в Обединеното кралство могат да срещнат при преминаване от временен към постоянен статут на уседналост. Запазването на единството и солидарността в ЕС по отношение на ОК с водещата координационна роля на ЕК ще продължат да заемат приоритетно значение за България.

ПАКТ ЗА МИГРАЦИЯ И УБЕЖИЩЕ

Реформата на европейска система за миграция и убежище ще продължи да бъде приоритет за ЕС през 2023 г. Постигането на съгласие по отделните елементи от реформата е от изключителна важност, защото засяга способността на ЕС да изпълнява отговорностите си по прием на лица, търсещи международна закрила, да проявява солидарност към засегнатите държави членки и правилно да управлява миграционните потоци, без да поставя под риск сигурността на своите граждани. Очакваното развитие на работата по напредъка по Пакта за миграция и убежище е с фокус върху законодателните текстове по най-важните елементи от реформата на европейската система за миграция и убежище. Военният конфликт в Украйна и последвалата бежанска ситуация в ЕС, както и опитът за използване на миграцията за политически цели, поставиха държавите - членки на ЕС пред сериозно предизвикателство. Очаква се приоритет в работата на Шведското председателство да бъде постигането на напредък по отношение на законодателната рамка за инструментализиране на миграцията и реакцията при кризи и форсмажорни обстоятелства. Важен момент е завършването на първата фаза от поетапния подход за напредък по Пакта, с одобрението на политическа декларация за доброволен механизъм за солидарност. Изпълнението на ангажиментите на държавите членки по механизма е необходима стъпка към постигането на политическо съгласие по отделните елементи от Пакта за убежище и миграция.

Очакваното развитие на работата по напредъка по Пакта за миграция и убежище през 2023 г. е с фокус върху законодателните текстове в предложението за Регламента за управление на убежището и миграцията и Регламента за общите процедури за убежище. В контекста на кризата с инструментализирането на миграцията от страна на Беларус през 2022 г., която изправи ЕС пред още едно сериозно предизвикателство, както и военната инвазия на Русия в Украйна и последвалата бежанска ситуация в ЕС, усилията ще бъдат насочени и към напредък по отношение на Регламента за инструментализирането на миграцията и Кризисния регламент.

За България напредъкът по Пакта за убежище и миграция е приоритет, защото от една страна ние носим отговорности като държава на първо влизане, а от друга страна, може да има нужда от солидарност при масиран миграционен натиск. **Позицията ни цели намаляване на тежестите за държавите на първо влизане и получаване на необходимата солидарност.** Проблем за България са предложените процедури по външната граница, свързани с убежището; допълнителното натоварване на държавите на първа линия и липсата на правилен баланс между елементите за солидарност и отговорност. България настоява за постигане на напредък по всички файлове, част от пакета „Убежище“ и едновременното им приемане, за да се гарантира съгласуваността помежду им. България има последователна позиция против инструментализирането на миграцията. Предвид географското си разположение и риска от миграционна вълна към ЕС, позицията ни е за отчитане на спецификите и нуждите на държавите на първа линия.

ПРИСЪЕДИНЯВАНЕ КЪМ ШЕНГЕНСКОТО ПРОСТРАНСТВО

На заседанието на Съвета „Правосъдие и вътрешни работи“ (ПВР) на 8 декември 2022 г. не беше постигнат консенсус по отношение на присъединяването на България и Румъния към Шенген. Нидерландия потвърди резервите си, като посочи, че очаква нов доклад за България относно върховенството на закона и борбата с корупцията. Този доклад следва да бъде изгответ или в съответствие с Механизма за сътрудничество и проверка /МСП/, или по подобен на него начин, за да ѝ позволи да счита процеса на наблюдение по МСП за завършен. При такова развитие е възможно Нидерландия да поиска извършването на последващи експертни посещения, съвместно с ЕК, в областите, които по принцип са предмет на оценка по Шенген. Резултатите от тях ще определят и нейното крайно решение за присъединяване на България към зоната. Очаква също така и осъществяване на мониторинг на ситуацията по границата. Австрия счита, че Шенген не функционира правилно, което намира израз в големия брой нерегистрирани мигранти, пристигащи в страната. Очаква да се подобри цялостната миграционна ситуация в ЕС, за да може да промени позицията си. Готова е за нова дискусия по темата на заседанието на Съвет „Правосъдие и вътрешни работи“ през месец март 2023 г.

Целта на България е темата за разширяването на Шенген да остане на водещо място в дневния ред на Съвета на ЕС. В разговори с шведския министър на правосъдието беше получено уверение от бъдещото Председателство, че ще положи всички необходими усилия за постигането на благоприятен резултат. България ще продължи да работи активно със скептичните държави членки – Нидерландия и Австрия за преодоляване на резервите им. По отношение на Австрия вече бяха предприети конкретни действия, като е изпратено писмо от министъра на вътрешните работи до австрийския му колега с покана за посещение в България и предложения за съвместни инициативи за укрепване на двустранното полицейско сътрудничество. Помимо то, България има готовност за засилване на противодействието на нелегалната миграция и контрабандата на мигранти чрез сформиране на съвместни патрули и операции по линия на Решенията Прюм.

Ще продължи активният диалог с Нидерландия, с оглед укрепване на взаимното доверие и уточняване на конкретните искания на нидерландската страна, изпълнението на които да доведе до промяна на резервираната ѝ позиция. България ще поддържа тясна комуникация с Шведското председателство, Европейската комисия и държави членки с ключова роля в процеса на разширяване на Шенген, като Германия и Франция, с цел запазване подкрепата за страната и договаряне на подходящи възможности темата да бъде повдигната отново в рамките на Съвета.

ЛЕГАЛНА МИГРАЦИЯ

На ниво ЕС е доказана необходимостта от подобряване на съществуващите инструменти за управление на законната миграция и по-добро съгласуване на политиката по законна миграция с икономическите и социални нужди на ЕС, отчитайки че ЕС продължава да се сблъска с дългосрочни социално-икономически и демографски предизвикателства (намаляващо население в трудоспособна възраст и недостиг на умения и работна ръка в ключови икономически сектори), които трябва да бъдат адресирани чрез добре управлявана политика по законна миграция. На 27 април 2022 г. ЕК публикува пакет от мерки „Умения и таланти“, предложен в изпълнение на

Съобщението на Комисията относно Новия пакт за миграцията и убежището от 2020 г. Комисията предлага цялостна ревизия на Директивата за единното разрешение за пребиваване и работа и Директивата за дългосрочно пребиваващите лица, чиято цел е ЕС да стане по-привлекателен за работници от страни извън ЕС, като се улеснят както приемането в ЕС на работници с различни нива на умения, така и мобилността в рамките на ЕС на граждани на трети страни, които вече се намират в ЕС.

Необходимостта от подобряване на съществуващите инструменти за управление на законната миграция се споделя и от България, тъй като за намиране на дългосрочни решения за миграцията е необходим и по-активен подход към управлението на законната миграция, като за тази цел трябва по-добре да се регулират съществуващите правила и условия за всички, които следват законните пътища за достъп до Европа. През последните няколко години българското законодателство в областта на трудова миграция също претърпя редица промени, насочени именно към подобряване и облекчаване достъпа на пазара на труда за гражданите на трети страни. В предстоящите дискусии България ще споделя виждането си в подкрепа на необходимостта от запазване на националната компетентност при определяне на нуждите на пазара на труда и важността на националните специфики, като същевременно ще работи конструктивно фокусът на бъдещите усилия на ЕС за подобряване на рамката по законна миграция да бъде поставен върху формирането на отчитащ нуждите на държавите членки и на ЕС като цяло всеобхватен подход към законната миграция.

Страната ни е подкрепила двете предложения за директиви, но е поставила обща проучвателна резерва за детайлно запознаване с текстовете. По предложените промени в *Директивата за дългосрочно пребиваващите лица* сме оценили положително изменението ползвателите на международна закрила да могат да кандидатстват за статут на дългосрочно пребиваване след 3-годишен период на пребиваване вместо досегашните 5 години, както и възможността за натрупване на периоди на пребиваване в различни държави членки за получаване на статут. В *Директивата за единствено разрешение за пребиваване и работа* сме подкрепили промяната в срока за провеждане на процедурата в цялост, в рамките на който следва да бъде издадена виза и да се извърши проверка на пазара на труда. Не сме подкрепили изменението гражданите на трети страни да кандидатстват за издаване на разрешение, пребивавайки на територията на държавите членки на основание различно от единствено разрешение, тъй като основанието за издаване на разрешение трябва да кореспондира с основанието, което е вписано във визата за дългосрочен престой.

ВЪТРЕШНА СИГУРНОСТ НА ЕС

Укрепването на вътрешната сигурност на ЕС традиционно е ключов приоритет не само за ротационните председателства на Съвета на ЕС, Европейската комисия и европейските агенции, но и за всяка държава членка, включително и България. В контекста на войната в Украйна и последиците ѝ върху сигурността на ЕС, в условията на глобализация и модерно технологично развитие, правоприлагашите органи трябва да са в състояние адекватно да отговорят както на добре познатите заплахи за сигурността, така и на новопоявляващите се предизвикателства. Всичко това налага Европейският съюз от една страна да осигури ефективно и пълно прилагане на наличните законодателни и практически инструменти за сътрудничество, а от друга да разработва

нови и иновативни форми на взаимодействие, чрез които да гарантира сигурността на своите граждани.

През 2023 г. ще продължи прилагането на няколко стратегически документа на Европейската комисия, публикувани през 2020 г., които задават основните насоки за укрепването на вътрешната сигурност на ЕС. Документите адресират различни предизвикателства пред сигурността и представят стратегическата визия на ЕС за периода 2021 – 2025 година. Сред ключовите документи в областта на вътрешната сигурност са новата Стратегия за сигурност на ЕС, Стратегията за борба със сексуалната експлоатация на деца, Планът за действие за борба с контрабандата на мигранти, Планът за действие срещу нелегалния трафик на огнестрелни оръжия, Планът за действие срещу наркотиците, Програмата на ЕС за борба с тероризма и т.н. В изпълнение на посочените стратегически документи бяха разпространени конкретни законодателни предложения. Ревизията на Регламента за Европол беше финализирана и държавите членки вече са в състояние да използват новите възможности за по-засилено сътрудничество с агенцията – по отношение на взаимодействието с трети страни, частноправни субекти и др.

Сериозен напредък е налице по отношение на Кодекса на ЕС за полицайско сътрудничество, като Препоръката за оперативно полицайско сътрудничество вече се изпълнява, по Директива относно обмена на информация между правоприлагашите органи на държавите членки е постигнат компромис с Европейския парламент, а дискусиите предстоят единствено по Регламента относно автоматизирания обмен на данни в контекста на полицайското сътрудничество („Прюм II“). Значителен приоритет в програмите на следващите председателства на Съвета на ЕС ще бъде проектът за Регламент за установяване на правила за предотвратяване и борба със сексуалното насилие над деца, който има за цел да укрепи капацитета в противодействието на тази все по-разпространена форма на престъпност.

Посочените области на сътрудничество в сферата на сигурността са залегнали в приоритетите на настоящата Тройка председателства на Съвета на ЕС (Франция, Чехия и Швеция), като в допълнение Шведското председателство се очаква да постави фокус и върху други заплахи за сигурността, например изпиране на пари и конфискация на престъпни активи, проникването на престъпността в легалния бизнес.

През 2023 г. ще продължи и практическото прилагане на новия политически цикъл на ЕС за борба с тежката и организирана престъпност (EMPACT) за периода 2022 – 2025 г., който се явява основният инструмент за планиране, изпълнение и отчитане на политиките на ЕС за противодействие на основните заплахи за сигурността.

Ключов приоритет в областта на вътрешните работи ще продължи да бъде и войната в Украйна и влиянието ѝ върху вътрешната сигурност на ЕС. С участието на ротационното председателство, ЕК, Европол, Фронтекс, Координатора на ЕС за борба с тероризма и ECBД се провежда структуриран диалог между ЕС и Украйна в областта на вътрешната сигурност. Диалогът се осъществява въз основа на практически стъпки за адресиране на заплахите за сигурността, свързани с войната в Украйна. Изпълняват се мерки в областите: трафик на хора и огнестрелни оръжия; чуждестранни доброволци екстремисти; други специфични заплахи за сигурността, в т.ч. хибридни заплахи; налагане на санкции, подкрепа и сътрудничество с Украйна и Молдова. В рамките на Съвета ПВР и работните му формати ще продължи редовния преглед и обмен на мнения по развитието на основните заплахи за сигурността, свързани с войната в Украйна.

От особено значение за България е бързото приключване на триалога по досиетата от Кодекса на ЕС за полицейско сътрудничество, с прилагането на които ще се доразвият широко използвани форми на взаимодействие. Ще продължим да подкрепяме договарянето на текстове, които да позволят оптимизиране на механизмите за обмен на информация и разширяването на областите на сътрудничество по Прюм.

България ще продължи да участва активно и в работата по проекта на Регламент за борба със сексуалната експлоатация на деца онлайн, за да може да се адресира по-ефективно тази нарастваща заплаха.

Ще бъде изразена подкрепа за противодействието на всички форми на тероризъм чрез стабилен граничен контрол, оптимално използване на базите данни, ефективна координация със службите за сигурност и превенция на различните проявления на радикализация и поляризация в обществото.

В качеството си на водеща държава членка по приоритета „Интелектуална собственост, подправяне на стоки и валута“ от политически цикъл на ЕС за борба с тежката и организирана престъпност (ЕМРАСТ), България ще продължи да полага всички необходими усилия за изпълнение на набелязаните оперативни дейности и успешно справяне с тази отговорна задача.

По отношение на войната в Украйна ще подкрепим продължаването на структурирания диалог в областта на сигурността. България споделя необходимостта от гарантиране на единен отговор на ЕС на основните заплахи за сигурността. Подкрепяме установяването на постоянен диалог с украинските власти за редовен обмен на информация и съвместно набелязване на подходящите мерки. В рамките на своите възможности, България ще продължи да оказва конкретна подкрепа на Украйна в сферата на киберсигурността като съдействаме за блокиране на IP адреси и домейни от Русия, източник на хакерски атаки, дезинформация и фалшиви новини. Готови сме на сътрудничество и в други области.

СТРАТЕГИЯ „ОТ ФЕРМАТА ДО ТРАПЕЗАТА“

Устойчивата употреба на продукти за растителна защита, в контекста на изпълнението на целите на Европейския зелен пакт и Стратегията „От фермата до трапезата“, ще продължи да бъде сред водещите стратегически приоритети на ЕС в областта на земеделието, заложени в Работната програма на Комисията за 2023 г, която планира да продължи да работи активно за едно по-екологичнообразно селско стопанство и устойчива продоволствена система на ЕС, която да се превърне в стандарт за качество на глобално равнище.

В този контекст се планира да продължат интензивните дискусии по текущото законодателно предложение, свързано с ревизиране на европейските правила в областта на **устойчивата употреба на пестициди**, като паралелно с този процес се очаква Комисията да извърши и представи пред делегациите на държавите членки проучване, допълващо оценката на въздействието на предложението, като целта е този анализ да отрази обективно настоящата ситуация в световен мащаб, вследствие на войната в Украйна, и произтичащия от това риск от продоволствена криза.

Въпреки че страната ни признава необходимостта от намаляване на зависимостта от прекомерна и необоснована употреба на пестициди, същевременно акцентира върху значимостта от постигане на баланс по отношение на заложените

изключително амбициозни цели, които следва да бъдат по-реалистични и приложими на практика, с оглед недопускане на пагубни икономически последици за земеделските производители и като цяло за сектора на селското стопанство. **Смятаме, че редуцирането на употребата на пестициди трябва да бъде добре обмислен и плавен процес, предвид необходимостта от осигуряване на устойчиви добиви, гарантиране на конкурентоспособността и обезпечаване на продоволствената сигурност.**

В тази връзка Република България подкрепя целта за намаляване на 50 % на употребата на и риска от химически пестициди до 2030 г. и на употребата на по-опасни пестициди да се прилага единствено на ниво Европейски съюз. Считаме, че за напредъка по изпълнение на Стратегията „От фермата до трапезата“ всяка държава членка трябва да допринесе чрез свои национални действия, а не чрез национални правнообвързвачи цели (вариращи между 35% и 65%), които биха били приемливи едва когато статистическите данни за реалната употреба на продукти за растителна защита в ЕС, които към момента липсват, станат налични.

Също така, за нас е от изключително значение, особено в светлината на все по-задълбочаващите се негативни въздействия, в резултат на климатичните изменения, да бъдат отчетени в пълна степен спецификите на отделните държави членки. Заложените цели следва да бъдат постижими на национално равнище, при отчитане на конкретните национални особености на сектора, социално-икономическите условия и природо-географските и климатични национални особености.

ОБЩА ПОЛИТИКА В ОБЛАСТТА НА РИБАРСТВОТО

Основен приоритет за Република България през 2023 г. ще бъде определянето на риболовните възможности за 2024 г. на определени рибни запаси и групи рибни запаси, приложими в Черно море. Предвид факта, че черноморските запаси, експлоатирани от България и Румъния, са споделени с държави извън ЕС (Турция, Украйна, Грузия и Руската федерация), риболовните възможности на регионално ниво се определят в рамките на Генералната комисия по рибарство за Средиземно море (GFCM) – регионална организация за управление на рибарството (РОУР). Установените на ниво GFCM риболовни възможности се въвеждат в правото на Съюза ежегодно с Регламент за риболовните възможности за Средиземно и Черно море, по който се търси постигане на политическо споразумение на декемврийското заседание на Съвета на ЕС по земеделие и рибарство.

През 2023 г. се предвижда Работната група за Черно море (РГЧМ) към GFCM да предостави научен съвет, включващ необходимите елементи за определяне на биологични референтни точки и за преразглеждане на общия допустим улов (ОДУ) и квотите за улов на калкан, което да бъде прието на годишната среща на GFCM през същата година.

Поради безпрецедентната обстановка в Черно море, породена от агресията на Русия срещу Украйна, през 2022 г. бе отложена планираната годишна среща на РГЧМ. В тази връзка и в съответствие с приетите през 2021 г. Препоръка GFCM/44/2021/9 относно мерки за управление за устойчива експлоатация на цацата в Черно море и Препоръка GFCM/44/2021/10 относно мерки за управление за устойчива експлоатация на риболова на бодлива акула в Черно море, се очаква през 2023 г. РГЧМ да представи научни съвети, насочени към устойчивото управление на цацата и черноморската

бодлива акула, които ще имат отражение при определянето на риболовните възможности за Черно море през 2024 г.

Определянето на годишните риболовни възможности има голямо социално-икономическо значение за риболовния флот на страната ни. Предложението е много важно от гледна точка на опазването на морските биологични ресурси в Черно море и устойчивото управление на рибарството в Република България. Страната ни ще настоява определянето на риболовните възможности за 2024 г. да бъде в съответствие с определените общи допустими улови (ОДУ) и квоти от GFCM на регионално ниво, а в случаи, че такива не са определени - на разрешените и прилагани нива на уловите от последните години.

За Република България е важно да бъдат отчетени спецификите на риболова в Черно море, както и усилията на страната ни за устойчива експлоатация на запасите, включително и в борбата с незаконния, недеклариран и нерегулиран риболов. Следва да бъдат взети под внимание и последствията от военните действия в Украйна, тъй като същите имат пряко влияние върху усвояването на риболовните възможности и определянето на такива за 2024 г. Страната ни се ангажира да продължи да работи активно за изграждането на модел за управление на рибарството в Черно море, който да се прилага и спазва на равнопоставен принцип от всички черноморски държави.

ТРАНСПОРТ – ИНТЕРМОДАЛНИ ВЪПРОСИ И МРЕЖИ

През 2023 г. ще продължи работата по законодателното предложение относно насоките на Съюза за развитието на трансевропейската транспортна мрежа. Предложението цели изграждането на ниво ЕС на ефективна мултимодална мрежа, включваща железопътни линии, вътрешни водни пътища, морски маршрути на къси разстояния и пътища, които свързват градски възли, пристанища, летища и терминали. Същото ще гарантира насоченост към модернизиране на транспортната система на ЕС и подпомагане на прехода към по-чиста, по-екологична и по-интелигентна мобилност чрез подобряване на някои от нейните ключови компоненти, като например интелигентните транспортни системи, трансграничните и дългите железопътни пътувания и градската мобилност.

България е заинтересована от постигане на целта на политиката за развитие на трансевропейските транспортни мрежи, изграждането на инфраструктурата и хармонизацията на стандартите, което ще позволи ефективност и скорост на превозите, повишаване на качеството на транспортните услуги и подобряване на кохезията, както с държавите от ЕС, така и с държавите от съседните региони. Българската страна ще продължи да работи за свързаността в рамките на ЕС и близките трети страни, като важна предпоставка за икономически растеж и за реализирането на общите ни цели в областта на климата и опазването на околната среда, но и за стремежа към европейска интеграция.

БЮДЖЕТ НА ЕС ЗА 2024 Г.

В началото на 2023 г. Съветът ще подготви заключения по насоките за бюджета на ЕС за 2024 г., а в началото на юни 2023 г. се очаква Европейската комисия да

представи проекта на бюджет на ЕС за 2024 г. В началото на септември 2023 г. Съветът ще одобри позиция по него, която ще бъде подгответа на техническо ниво в рамките на Бюджетния комитет към Съвета на ЕС и ще бъде в основата на преговорите с Европейския парламент.

България ще участва активно в дискусиите във връзка с проектобюджета на ЕС за 2024 г., защитавайки интересите на страната за осигуряване на адекватно ниво на средства в приоритетните за нея области - Кохезионната и Общата селскостопанска политика.

НОВИ СОБСТВЕНИ РЕСУРСИ В БЮДЖЕТА НА ЕС

Темата за потенциалните нови собствени ресурси, с които ще се финансира бюджетът на ЕС, е приоритетна не само поради значението им за набавяне по справедлив за държавите членки начин на достатъчно средства за обезпечаване политиките и дейностите на ЕС, но и поради важността, която новите приходи ще имат на фона на тенденцията за все по-тясното обвързване на приходите в бюджета на ЕС с приоритетните за Съюза секторни политики, а именно – климат, околна среда и цифровизация. Още повече новите собствени ресурси ще са натоварени с очакванията да осигурят необходимите средства за погасяване на заемите, които ЕК тегли с цел набавяне на финансирането на безprecedентния за ЕС инструмент за възстановяване „Следващо поколение ЕС“.

ЕК представи законодателни предложения за въвеждане на нови собствени ресурси в бюджета на ЕС на 22 декември 2021 г. Те включват въвеждането на нови собствени ресурси на база приходите от потенциалните бъдещи механизъм за въглеродна корекция на границата, разширена по обхват схема на ЕС за търговия с емисии и дял от остатъчните печалби на големите и най-печеливши мултинационални предприятия. В тази връзка през 2022 г. Съветът на ЕС се запозна със съответните законодателни предложения на ЕК, и утвърди становището си, че финализирането им би могло да се случи едва след като съответните секторни работни органи и формати на Съвета на ЕС вземат окончателни решения по политически чувствителните теми за създаването на механизма, схемата и налога, лежащи в основата на потенциалните собствени ресурси.

ЕК планира да представи втори пакет нови собствени ресурси на ЕС през третото тримесечие на 2023 г., който ще съдържа законодателно предложение за изменение на Решение на ЕС 2020/2053 относно системата на собствените ресурси на ЕС. Съгласно одобрената пътна карта в тази връзка, втората кощница от нови собствени ресурси следва да се базира на предложението за единен набор от данъчни правила за извършване на стопанска дейност в Европа (BEFIT), като съгласно Междуинституционалното споразумение и въз основа на оценки на въздействието, Комисията е възможно да предложи допълнителни нови собствени ресурси, които биха могли да включват данък върху финансовите сделки и финансово участие, свързано с корпоративния сектор, или нова обща основа за облагане с корпоративен данък. Заедно с първия пакет от предложения, очакваният втори пакет следва да осигури повече диверсифицирани и устойчиви видове приходи, като се избегне неоправдано намаляване на средствата за програмите на Съюза или прекомерното увеличаване на вносите на държавите членки с оглед на изплащането на компонента на безвъзмездните средства от инструмента за възстановяване „Следващо поколение ЕС“.

За България темата е от изключителна важност, тъй като съответните законодателни актове ще определят видовете нови собствени ресурси и правилата, по които те ще се изчисляват и внасят в бюджета на ЕС, т.е. въпроси, които имат пряко отношение към формирането на вноските на страната в следващите години. Същевременно, изхождайки от стремежа за все по-тясното обвързване на приходната страна на бюджета на ЕС с приоритетни за Съюза области на политика, от ключово значение е и въздействието, което механизъмът, схемата, налогът и данъчните правила биха могли да имат в съответните сектори. В тази връзка, **националната позиция на България по настоящите и очакваните нови предложения ще се формира както от бюджетна гледна точка, така и след отчитане на секторните аспекти на предложението.** България ще участва активно, както и до сега, в работата на техническо и политическо равнище с оглед защита на националния интерес при преговорите. Също така ще продължи да отстоява позицията, че системата за собствените ресурси трябва да се основава на принципите за опростеност, прозрачност, ефективност и справедливост.

СРЕДНОСРОЧЕН ПРЕГЛЕД НА МНОГОГОДИШНАТА ФИНАНСОВА РАМКА 2021-2027 г.

Очаква се ЕК да публикува през второто тримесечие на 2023 г. преглед на функционирането на Многогодишната финансова рамка (МФР), който може да включва и ревизия на финансовата рамка, като предложението на ЕК ще включва както незаконодателен акт, така и законодателен такъв, ако то е свързано с ревизия. Средносрочният преглед ще даде възможност да се преоценят дали настоящият бюджет на ЕС продължава да осигурява средства и да отговаря на общите предизвикателства.

За България е важно действията, последващи прегледа на МФР и базиращи се на него, да не засягат важността и структурата на приоритетните за нас политики – Кохезионната и Селскостопанска, още повече, имайки предвид, че те са обект на отделни междинни прегледи.

СЪЮЗ НА КАПИТАЛОВИТЕ ПАЗАРИ

Съюзът на капиталовите пазари (СКП) е планът на ЕС за създаване на реален единен пазар на капитали в ЕС и има водещо значение за постигането на всички основни цели на икономическата политика на ЕС. СКП цели да подпомогне прехода към екосьобразна икономика и внедряване на цифровите технологии, посрещането на предизвикателствата от застаряването на населението в ЕС и е предпоставка за засилване на международната роля на еврото.

С новия план за действие ЕК определя списък със законодателни и незаконодателни мерки в различни области, в т.ч. данъчни, несъстоятелност и др., за постигане на решителен напредък в изграждането на СКП. ЕК се ангажира с 16 действия за реализиране на трите основни цели.

През декември 2022 г. в продължение на ангажимента за опростяване на правилата за допускане до търговия от Плана за действие за СКП, Европейската комисия публикува нов законодателен пакет, състоящ се от няколко законодателни

акта. Предложението има за цел облекчаване на изискванията към дружествата, приложими към тях при допускане до търговия на регулиран пазар и след това, като паралелно с това се запази нивото на прозрачност, защитата на инвеститорите и интегритета на пазара. С пакета също така се цели да се стимулира достъпът до капиталовите пазари чрез опростяване на формата и изискванията за МСП при изготвянето на проспекти, като същевременно се повишава прага за предлаганията без да се публикува проспект.

Съюзът на капиталовите пазари предоставя възможност за задълбочаване интеграцията на българския капиталов пазар в Единния европейски пазар, като по този начин ще се предоставят по-разнообразни възможности за финансиране на дружествата и се намали зависимостта им от банково финансиране. **По-високото ниво на интеграция и развитие на капиталовите пазари в ЕС, включително българския капиталов пазар, ще осигури за дружествата възможности за достъп до по-голям обем финансиране, което от своя страна ще подпомогне икономическия растеж чрез увеличаване на инвестициите и развитието на дружествата, както и ще създаде допълнителни възможности за частно финансиране на устойчив екологичен преход.**

България приветства постигнатия до момента напредък по Плана за действие на Европейската комисия за Съюза на капиталовите пазари. Считаме, че изграждането на Съюза на капиталовите пазари ще бъде от голямо значение за процеса на възстановяване на икономиката на ЕС от кризата, поради което подкрепяме постигането на бърз напредък по мерките, залегнали в Плана.

ЗАВЪРШВАНЕ НА БАНКОВИЯ СЪЮЗ

Завършването на Банковия съюз (БС) е съществен елемент на Икономическия и паричен съюз, като то се обвързва със запазване на баланса между мерките за намаляване на риска в банковата система и мерките за споделяне на риска. За тази цел е необходимо да се постигне допълнителен напредък.

На този етап Еврогрупата постигна съгласие, че като незабавна стъпка работата по Банковия съюз следва да се съсредоточи върху укрепването на общата рамка за управление на банкови кризи и националните схеми за гарантиране на депозитите, като се обедини около следните общи елементи, които да залегнат в основата на рамката:

- по-ясна и хармонизирана оценка на обществения интерес като условие за поставяне на банка, която е проблемна или вероятно да стане проблемна, в режим на преструктуриране;
- разширено прилагане на инструментите за преструктуриране при управлението на кризи на европейско и национално равнище, включително за по-малките и средните банки, при наличие на финансиране за ефективното използване на тези инструменти за преструктуриране (чрез собствен капитал и дългови инструменти, които отговарят на минималното изискване за собствен капитал и приемливи инструменти и финансиирани от банковия сектор фондове за гарантиране на депозитите и преструктуриране);
- по-висока степен на хармонизиране на използването на националните фондове за гарантиране на депозитите при управлението на кризи, като същевременно се гарантира излизането от пазара на проблемни банки, за които не са налице

- условията за преструктуриране, по начин, който запазва стойността на техните активи (вкл. хармонизиран тест за най-ниски разходи, прилаган от националните органи, който да регулира използването на средствата от фондовете за гарантиране на депозитите извън изплащането на гарантирани вложители);
- хармонизиране на определени елементи на националните закони за банковата несъстоятелност.

В тази връзка Еврогрупата в приобщаващ формат приканя Европейската комисия да представи законодателни предложения за реформа на рамката за управление на кризи и гарантиране на депозитите. Целта е съзаконодателите да приключат работата по тези предложения през този институционален цикъл до началото на 2024 г. Наред с това се очаква Европейската комисия да приключи прегледа на рамката за държавните помощи за банките, за да се осигури съгласуваност между рамката за държавните помощи и обновената рамка за управление на кризи.

България подкрепя продължаването на работата за изграждането и функционирането на цялостен и ефективен Банков съюз при отчитане на интересите на всички държави членки и гарантиране на финансовата стабилност. По отношение на рамката за управление на кризи България очаква законодателните предложения на Европейската комисия и се ангажира да работи конструктивно за приемането им, по възможност до началото на 2024 г. По съществото на очакваните предложения България поддържа националната си позиция, че рамката за преструктуриране трябва да има широк обхват на приложение. Преструктурирането трябва да е възможно за всички банки, независимо от техния размер, за които са изпълнени предвидените условия. Това е от изключителна важност за България, тъй като размерът на местните банки (стойността на активите) е малък на фона на размера на банките в Европейския съюз, но същевременно голяма част от местните банки имат съществено значение за финансовата стабилност на страната. В същото време, разбираме аргументите за целенасочена минимална хармонизация на някои от елементите на националните закони за банковата несъстоятелност и по-висока степен на хармонизиране на използването на националните схеми за гарантиране на депозитите при управлението на кризи, за да се направи възможно и ефективно използването на инструментите за прехвърляне на бизнеса на проблемни банки към други банки или мостови институции с цел запазване на критичните функции (влогонабиране, кредитиране и други) и излизане от пазара при максимално запазване на стойността на активите и минимизиране на загубите за вложителите и останалите кредитори.

ПРЕГЛЕД НА ИКОНОМИЧЕСКОТО УПРАВЛЕНИЕ В ЕС

През октомври 2021 г. Европейската комисия възобнови обществения дебат относно прегледа на рамката за икономическо управление на ЕС. Въз основа на проведените дискусии, на 9 ноември 2022 г. Комисията публикува съобщение, в което очерта визията си за промени в координацията и надзора на икономическата политика на ЕС през следващото десетилетие. Това даде началото на нови дискусии с държавите членки на различни нива, като се очаква те да приключат до края на март. На базата на тези дискусии ЕК ще вземе решение дали да публикува законодателно предложение.

Националните средносрочни фискално-структурни планове са крайъгълния камък на предложената от Комисията рамка. Те ще обединят фискалните и инвестиционните цели, както и планираните реформи, включително тези за преодоляване на

маакроикономическите дисбаланси (ако са приложими), в един цялостен средносрочен план, като по този начин ще се създаде съгласуван и рационализиран процес. Държавите членки ще имат по-голяма свобода на действие при определянето на курса си за фискални корекции и така ще се засили националното припознаване.

Един-единствен оперативен показател - нетните първични разходи, т.е. разходите, които са под контрола на правителството - ще служи като основа за определяне на курса за фискални корекции и осъществяване на годишен фискален надзор, като по този начин значително ще се опрости рамката.

Планът на всяка държава членка ще се базира на референтен четиригодишен курс за фискални корекции, предоставен от ЕК, който е предначертан след анализ на устойчивостта на дълга. Този референтен курс за корекции следва да гарантира, че дългът на силно или средно задължнели държави членки ще бъде с низходяща траектория и че дефицитът ще остане под определената в Договора за функционирането на ЕС (ДФЕС) референтна стойност от 3% от брутния вътрешен продукт (БВП).

От всички държави членки ще се изисква да изпълняват приоритетите, определени в специфичните за всяка държава препоръки, издадени в контекста на Европейския семестър. В средносрочните планове следва също така да се представят инициативи, които са в съответствие със стратегическите приоритети на ЕС, произтичащи пряко от договорените насоки и цели на ЕС, които изискват политически действия от страна на държавите членки. Държавите членки биха могли да предложат по-дълъг период на корекция, като удължат плана за фискална корекция с до три години, при условие, че планът включва набор от ангажименти за реформи и инвестиции, които подкрепят устойчивостта на дълга и отговарят на общите приоритети и цели на ЕС.

ЕК ще оценява плановете, като ще дава положителна оценка, ако дългът се понижава или остава на разумни равнища, а бюджетният дефицит остава под референтната стойност от 3% от БВП в средносрочен план. Съветът на ЕС ще одобрява плановете след положителна оценка от страна на ЕК. Одобреният от Съвета национален план следва да ангажира годишните национални бюджети за период не по-кратък от четири години. ЕК ще осъществява постоянен мониторинг на изпълнението на плановете. Държавите членки ще представят годишни доклади за напредъка по изпълнението на плановете, за да се улесни ефективното наблюдение и да се осигури прозрачност.

България счита, че съобщението на ЕК съдържа много интересни предложения, които ще допринесат за по-нататъшния дебат по темата. България е съгласна с принципите, от които се е ръководила ЕК при изготвянето на предложението си – включително необходимостта да се осигури устойчивост на дълга, да се насърчават устойчивия растеж и инвестициите. България подкрепя поставянето на по-голям фокус върху средносрочния хоризонт и акцента върху опростяването и националното припознаване на рамката за икономическо управление на ЕС. Някои от предложените промени пораждат въпроси относно начина, по който ще се постигнат, тъй като съобщението на ЕК от ноември 2022 г. съдържа части, които не са достатъчно детайлно изяснени. В допълнение, опростяването на рамката и намаляването на фискалните правила може да даде възможност на ЕК за по-голяма дискреция в процеса на надзора на икономическата политика на ЕС. За България е важно оценяването на националните фискално-структурни планове от ЕК да бъде направено по прозрачен начин, спазващ принципа на равно третиране между държавите членки. Считаме, че реформираната рамка за икономическо управление следва да

насърчи провеждането на антициклични фискални политики. Също така България подчертава необходимостта плановете да имат повече гъвкавост при отразяване на политическите приоритети в началото на политическия цикъл във всяка една държава членка.

ИЗГРАЖДАНЕ НА СПРАВЕДЛИВА И СОЦИАЛНА ЕВРОПА

Ще продължи активната работа за укрепването на Европейския социален модел, чрез по-нататъшното прилагане на Европейския стълб на социалните права, в рамките на съответни законодателни и незаконодателни инициатива, на равнище ЕС и държави членки и чрез Европейския семестър.

От ключово значение е да се отчитат промените на пазара на труда, свързани с нетипичните форми на заетост, включително работата чрез интернет платформи, да се работи за пълно използване на техните предимства и възможностите, които създават за заетост, но и за справяне с предизвикателствата, които поставят по отношение на закрилата на работещите чрез тях лица. След като на заседанието на Съвет „Социална политика, заетост, здравеопазване и потребителски въпроси“ (ЕПСКО) през месец декември 2022 г. не бе постигнат Общ подход по една от основните инициативи на Комисията относно подобряване на условията на труд на работещите чрез интернет платформи, в рамките на Шведското председателството ще продължат преговорите в Съвета и при постигането на Общ подход ще започнат преговорите с Европейския парламент по него. Предложението е важно за изпълнение на Европейския стълб на социалните права и гарантиране на трудов статус на работещите чрез интернет платформи, който съответства на действителните им условия на труд. **За България е важно предложените компромисни предложения на председателството, включени в последния момент с цел постигане на квалифицирано мнозинство в рамките на заседанието на Съвет ЕПСКО от месец декември 2022 г. да бъдат част от окончателно приетия текст.**

За страната ни е приоритетно да се подобри функционирането и правомощията на органите за равенство, по отношение на тяхната независимост, ресурсите, достъпността и ефективността. В тази връзка ще работим активно по новите предложения относно стандартите за органите по въпросите на равенството в областта на равното третиране на лицата, след приемането на които се очаква, че органите за равенство могат да постигнат пълния си потенциал и да защитят по-добре жертвите на дискриминация, което да допринесе за предотвратяването на дискриминацията.

Предложението за защита на работниците от рискове, свързани с експозиция на азbest по време на работа ще наложи прилагане на по-строги мерки за контрол на прахоотделянето и разпространението на азbestовия прах във въздуха на работното място, като очакваният в дългосрочен план резултат е намаляване на тежките инвалидизации и с летален изход заболявания, свързани с азbest. Защитата на работниците от рискове за тяхното здраве, в това число безопасността на работещите с азbest и азbest-съдържащи материали, е от първостепенно значение за Република България.

Ще бъде търсено решение в рамките на Съвета на ЕС по предложението за Решение на Съвета за упълномощаване на държавите членки да ратифицират, в интерес на Европейския съюз, Конвенцията относно насилието и тормоза от 2019 г. (№ 190) на

Международната организация на труда. Предвид решенията на Конституционния съд на Република България по отношение на Истанбулската конвенция и понятието „пол“ това е изключително чувствителен въпрос, по който към момента страната успява да защити националната позиция.

Равните възможности, социалното приобщаване и социалното включване на хората с увреждания, с особен фокус върху детската бедност, ще продължат да бъдат в центъра на внимание на работа на Съвет ЕПСКО. Важен фокус ще бъде поставен и на текущите предизвикателства пред пазара на труда и социалната кохезия, руската агресия в Украйна, високата инфлация, цените на енергията и издръжката на живота.

УСТОЙЧИВО И ОТГОВОРНО ПОВЕДЕНИЕ НА ПРЕДПРИЯТИЯТА

След приемане на позицията на Европейския парламент и на основата на постигнатия Общ подход на Съвета, през 2023 г. ще започнат триалозите по предложението за Директива на Европейския парламент и на Съвета на ЕС относно дължима грижа на дружествата във връзка с устойчивостта и за изменение на Директива (ЕС) 2019/1937. С него се цели да се установи хоризонтална рамка за насърчаване на приноса на предприятията, осъществяващи дейност на единния пазар, към зачитането на правата на човека и околната среда в собствените им дейности и в рамките на техните вериги на стойността. България напълно споделя целите на предложението, но гласува „въздържал се“ по предложението за Общ поход при оценка на значителните задължения, които ще бъдат създадени за бизнеса и администрацията. Ето защо в рамките на преговорите с ЕП ще бъде важно да не се допуснат негативни развития по елементите от специален интерес за страната, включително по отношение на финансовите предприятия с оглед на техните специфики.

ЕВРОПЕЙСКО ПРОСТРАНСТВО ЗА ЗДРАВНИ ДАННИ

Европейското пространство за здравни данни е основен стълб на Европейския здравен съюз и е първото общо пространство за данни на ЕС в конкретна област, което предстои да бъде изградено и произтича от Европейската стратегия за данните.

На 3 май 2022 г. ЕК публикува предложение за Регламент на Европейския парламент и на Съвета относно създаване на Европейско пространство за здравни данни. Основната цел на проекта на регламент е да предложи решения за справяне със специфичните здравни предизвикателства пред достъпа до и обмена на електронни здравни данни в ЕС за първична и вторична употреба, като гарантира тяхното свободното движение, при засилен контрол.

Важен елемент на предложението за регламент, който България отчита позитивно, е създаването на правна рамка, която се състои от механизми за управление на данните в ЕС и държавите членки и от сигурна среда за обработване на данни. Укрепването на регулаторната рамка в интерес на пациентите е приоритетна цел в преговорния процес за страната. В тази връзка България счита за наложително да се работи за осигуряване на по-добро взаимодействие на проекта на регламент с останалите предложения за регламенти в цифровата сфера, включително по отношение на базисни определения и категории данни, които регламентира. За страната ни е от

голямо значение нивото на закрила на личните данни, гарантирано от Общия регламент за защита на личните данни (GDPR), да бъде запазено или повищено, поради чувствителността на пациентските данни и нуждата от изграждане на обществено доверие в новата система. **България има резерви към разпоредбите от предложението за регламент, които оказват влияние върху изключителни правомощия на държавите членки, гарантирани от първичното законодателство на Съюза.** Наред с опасенията за непряко въздействие върху организацията на здравното обслужване и медицинските грижи и тяхното финансиране от държавите членки, предвиденото делегиране на значителни правомощия на ЕК, особено с делегирани актове, допълнително ограничава възможността за упражняване на контрол от страна на държавите членки и ги поставя в невъзможност да защитят националния си интерес и да планират съответните ресурси.

Считаме, че предложението за акт не отчита в достатъчна степен взаимовръзката между цифровизацията на здравния сектор и спецификите на здравните системи на държавите членки и по този начин създава предпоставки за заобикаляне на принципа на субсидиарност и на разделението на правомощия в сферата на здравеопазването, заложени в чл. 168 (7) на ДФЕС.

КАЧЕСТВО И БЕЗОПАСНОСТ НА СУБСТАНЦИИТЕ ОТ ЧОВЕШКИ ПРОИЗХОД

Важен елемент в структурата на Европейския здравен съюз са стандартите за качество и безопасност на субстанциите от човешки произход (СЧП). Във връзка с това ЕК направи преглед на действащото законодателство в тази област и установи някои пропуски и недостатъци. Пример за това е фактът, че са възникнали редица нови рискове от инфекциозни заболявания и че при технологиите за обработка на кръв, тъкани и клетки е отбелаязан сериозен напредък, докато законодателството изостава от тези промени.

На 14 юли 2022 г. ЕК публикува предложение за Регламент на Европейския парламент и на Съвета относно стандартите за качество и безопасност на субстанциите от човешки произход, предназначени за приложение при човека, и за отмяна на Директива 2002/98/EО и Директива 2004/23/EО. Неговата цел е да актуализира и унифицира съществуващата европейска правна рамка в сферата на кръвта, тъканите и клетките, свързана с управлението на качеството и безопасността, защитата на донорите, реципиентите и потомството от асистирана репродукция, както и с надзора в сектора. България подкрепя усилията за повишаване на надеждността на европейската рамка за стандарти за качество и безопасност на СЧП. **За страната ни е от съществено значение да бъде гарантиран равният достъп на всички граждани на ЕС до безопасни терапии и да бъдат установени ясни правила за движението на материали и продукти от СЧП между държавите членки, с цел осигуряване на тяхната наличност.** В същото време, България счита, че обхващането в един акт на дейности, които в момента са предмет на уредба с различни директиви, е изключително предизвикателство. Отмяната на действащите към момента директиви ще доведе до необходимост от значителни промени в националните нормативни актове, с които те са транспорни.

Предвид факта, че част от предложението, съдържащи се в проекта на регламент, касаят заличаване на дефиниции и/или включване на нови такива, България

в рамките на преговорния процес ще настоява за формулиране на ясни дефиниции с цел безпроблемно и единно прилагане на разпоредбите на национално и европейско ниво. Ще настояваме и за: повече гъвкавост за държавите членки предвид въвеждането на редица нови задължения за националните органи; осигуряване на достатъчно разумни срокове за въвеждане и прилагане на акта, и гарантиране на достатъчно финансиране от ЕС.

ГАРАНТИРАНЕ НА СВОБОДНА МЕДИЙНА СРЕДА

На 16 септември 2022 год. Европейската комисия публикува предложение за Регламент за създаване на обща рамка за медийните услуги на вътрешния пазар (Европейски законодателен акт за свободата на медиите) и за изменение на Директива 2010/13/EС с цел съхраняване на медийната свобода и плурализъм като основа за демократичната система. Шведското председателство на Съвета на ЕС има амбицията да постигне Общ подход по досието преди Съвета по образование, младеж, култура и спорт през месец май 2023 година.

Европейският акт за свободата на медиите се основава на ежегодните доклади на ЕК относно върховенството на закона, в които са идентифицирани редица проблеми във всички държави - членки на Европейския съюз. С цел разрешаване на тези проблеми, предложението за регламент представлява част от усилията на ЕС за насърчаване на демократичното участие, справяне с дезинформацията и подкрепа на свободата и плурализма на медиите в съответствие с Плана за действие за европейската демокрация.

Предложението за регламент също така се основава на Акта за цифровите услуги и Акта за цифровите пазари, както и на новия Практически кодекс относно дезинформацията и допълва наскоро приетата Препоръка относно осигуряването на защитата, безопасността и овластяването на журналистите и *Директивата за защитата на лицата, ангажирани в участието на обществеността, от стратегически съдебни производства*.

Законодателното предложение има амбицията да предостави решения за преодоляване на редица предизвикателства, засягащи медийната среда, подобрявайки функционирането на вътрешния медиен пазар, работата на доставчиците на медийни услуги и функцията на националните регулаторни органи. Проектът на акт за свобода на медиите отговаря на целите, които си поставя страната ни за изпълнение на мерките в отговор на препоръките и посочените предизвикателства, съдържащи се в докладите на Европейската комисия за върховенство на закона в Европейския съюз за последните 3 години.

България приветства законодателната инициатива за създаване на обща рамка за медийните услуги на вътрешния пазар, нейните общи цели и очаквани резултати, които биха могли да спомогнат за преодоляване на много от предизвикателствата за медийната среда както в национален план, така и на нивото на Съюза.

Съдържанието на регламента отразява редица доклади, препоръки и анализи, адресирани конкретни проблеми и механизми за действие. Медийната среда в България е изправена пред редица предизвикателства, формулирани както в националните доклади по Механизма за медиен плурализъм, така и в докладите на ЕК за върховенството на закона в България. Правилата, които проектът на регламент се

очаква да въведе в голяма степен отговарят на основните предизвикателства за медийната среда в България и биха могли да допринесат за навременното материализиране на намеренията с цел подобряване на ситуацията в няколко важни посоки: увеличаване на ефективността и надеждността на националния регулаторен орган – Съветът за електронни медии; подобряване на мерките, свързани с прозрачността и концентрацията на собствеността върху медиите като се предприемат по-добре информирани и практически ефективни интервенции на ниво политики и регулаторни намеси; ограничаване на политическата намеса в медиите; финансирането на обществените медии, с цел баланс между осигуряването на адекватна финансова подкрепа и независимостта на медиите и не на последно място - разпределението на публични средства за реклама в медиите.